

ASIGURAREA DREPTURILOR OMULUI REPREZINTĂ O REALITATE PENTRU TOATĂ LUMEA

PROBLEMA:

Protecția eficientă a drepturilor omului necesită structuri funcționale, inclusiv mecanisme robuste pentru o justiție puternică și servicii cheie la nivel de comunitate. Lipsa implementării legii în practică, moștenirea unor abordări sociale problematice - cum ar fi dependența excesivă de instituționalizare - precum și lipsa serviciilor sociale, medicale și juridice necesare, continuă să ducă la carențe în domeniul protecției drepturilor omului. Aceste probleme sunt deosebit de pronunțate în zonele rurale, precum și în regiunea transnistreană. Impunitatea pentru încălcări ale drepturilor omului, la fel ca și corupția, agravează aceste probleme. În ultima perioadă de timp, au fost adoptate politici cheie și create noi instituții, precum Consiliul pentru prevenirea și combaterea discriminării și asigurarea egalității. Cadrul legal de activitate al Instituției Naționale pentru Drepturile Omului din Republica Moldova a fost modificat în 2014, oferind posibilități promițătoare pentru reformarea instituției. A fost aprobată Strategia privind Protecția copilului și familiei. Este în curs de desfășurare reforma majoră a sectorului justiției. Au fost asumate o serie de angajamente normative importante - și în unele cazuri au fost deja întreprinse acțiuni concrete pe marginea acestora - pentru transformarea sistemelor de protecție a drepturilor omului, inclusiv realizarea angajamentelor recente de tranziție durabilă de la îngrijirea instituțională către alternativele din cadrul familiei și comunității.

Cu toate acestea, saltul cuantic care va duce la transformări majore într-un șir de domenii rămâne o sarcină pentru viitor. De asemenea, impactul în practică - deși pozitiv în unele sectoare (dezinstituționalizarea copiilor, educația incluzivă), rămâne a fi problematic în alte sectoare (reprezentarea femeilor și minorităților în viața publică, drepturile persoanelor cu dizabilități), și necesită

DATE CHEIE:

- Numărul de copii în instituții s-a redus de la 12.000 (2006) până la mai puțin de 4000. Cu toate acestea, impactul dezinstituționalizării copiilor cu dizabilități este nesemnificativ.
- 1323 de ordonanțe de protecție emise de instanțele de judecată pentru victimele violenței domestice începând cu anul 2010, inclusiv 448 în 2013 și 205 în primul semestru al anului 2014.
- 45 decizii de remediere ale Consiliului Egalității în cazuri individuale, dintre care 5 implementate și 1 contestată de agenți economici și 7 implementate și 9 atacate de organisme de stat.

în continuare intensificarea eforturilor integrate. Minoritățile își exprimă îngrijorarea privind excluderea și evoluțiile negative care au loc.

PROGRESE:

- Consiliul Egalității, Secretariatul Anti-Trafic și Consiliile Naționale privind Protecția Drepturilor Copilului, Drepturile Omului, Egalitatea de Gen și Incluziunea persoanelor cu dizabilități, îmbunătățirea mecanismelor de consultare cu societatea civilă.
- S-a dublat numărul de copii cu dizabilități care frecventează școlile și grădinițele generale (circa 2000 în 2012 până la 4000 în 2013).
- Sistemul de Justiție a devenit mai puțin punitiv față de copii: numărul copiilor în detenție post-sentință s-a redus de la 138 în 2006 - până la 39 în 2012.

- Sistemul Național de Referire (SNR) pentru protecția și asistența acordată victimelor traficului a facilitat furnizarea asistenței pentru cel puțin 150 de victime ale traficului de persoane (inclusiv 13 minori), 473 victime ale violenței în familie (inclusiv 199 copii), 165 migranți izolați, 53 minori neînsoțiți identificați în străinătate, 324 copii rămași fără îngrijire părintească și 387 de alte persoane vulnerabile (familii monoparentale, familii mari, copiii care abandonează instituțiile, copiii străzii, persoanele cu dizabilități, romii și altele) în 2013.

CE RĂMÂNE DE FĂCUT:

- Abolirea detenției sub formă de izolare care încă mai este practică.
- Realizarea saltului cuantic de dezvoltare în anumite domenii-cheie – dezinstituționalizarea adulților, incluziunea în comunitate, școli cu adevărat inclusive, aplicarea principiului non-discriminării, asigurarea accesului egal la sănătate.
- Combaterea continuă a corupției și altor forme de eludare a legii.
- Eradicarea intoleranței și culturii de acceptare a violenței. Combaterea eficientă a stereotipurilor de gender și de altă natură.
- Aplicarea imediată a alternativelor reale și eficiente în locul detenției în ceea ce ține de pedeapsa copiilor în conflict cu legea.
- Îmbunătățirea sistemelor de sprijin și protecție pentru copiii sau adulții – victime ale crimelor sexuale sau violenței, astfel încât acestea să răspundă în mod sensibil la necesitățile victimelor. Dezvoltarea activă a serviciilor comunitare pentru persoanele stigmatizate și marginalizate.
- Îmbunătățirea cooperării între administratori și servicii pentru a facilita exercitarea efectivă a drepturilor omului pentru toți.

MODUL DE REALIZARE:

- **Extinderea și modificarea Planului Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului până în 2016:** În pregătirea pentru a doua revizuire

periodică universală a Republicii Moldova (UPR) în 2016, trebuie modificat și extins până la sfârșitul anului 2016 Planul Național de Acțiuni privind Drepturile Omului (PNADO), incorporând recomandările actuale ale sistemului internațional al drepturilor omului.

- **Eradicarea stigmatizării și a excluderii:** Reformele în domeniul capacității juridice și dezinstituționalizării trebuie implementate pentru a asigura trecerea de la modelul medical de abordare la modelul social pentru a asigura drepturile persoanelor cu dizabilități.
- **Consolidarea Protecției:** Reformele ulterioare necesare pentru a asigura protecția împotriva tuturor formelor de violență bazată pe gen trebuie avansate. Interdicția absolută a torturii și a tratamentelor degradante trebuie să fie pe deplin respectată, inclusiv în instituțiile de ocrotire a sănătății. Procedurile de urmărire penală și judiciară prietenoase copiilor, precum și ghiduri de urmărire penală sensibile la dimensiunile de vârstă și gen ale victimei trebuie să fie puse în aplicare. Este nevoie de asigurarea asistenței juridice garantată de stat în mod gratuit pentru anumite categorii de victime, în special pentru victimele adulte ale violenței bazate pe gen.
- **Aplicarea Legii Nediscriminării:** Deciziile Consiliului Egalității din Republica Moldova trebuie să fie implementate și respectate. Sunt necesare măsuri speciale temporare pentru asigurarea de facto a egalității pentru femei, la nivel de luare a deciziilor în sectorul public și privat. Realizarea drepturilor minorităților trebuie să fie asigurată și promovată, în special în domeniul educației.
- **Intensificarea dublă a eforturilor de reformă:** Reformele Sectorului Justiției, Procuraturii și a Institutului Național pentru Drepturile Omului, inclusiv a Avocatului pentru Drepturile Copilului, toate în curs de desfășurare, trebuie să avanseze. Eforturile de consolidare a eficacității sistemelor de protecție (anti-trafic, violență în familie, protecția copilului, integrarea romilor, etc.) existente urmează a fi dublate. Competențele de asigurare asistenței medicale în penitenciare urmează a fi transferată din domeniul justiției la sănătate.
- **Îmbunătățirea Mecanismelor de Remediere:** Ratificarea Protocoalelor Opționale la Pactul cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, Convenția cu privire la Drepturile Copilului și Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități ar avansa accesul la justiție pentru victime.